

'Als papa er moest zijn, dan was hij er'

In vaders voetsporen treden was nooit het plan. Toch groeien auteur Louise, theatermaker Ans en muzikant Ramses Van den Eede uit tot vaste waarden op het podium, dat vader Peter inmiddels alweer dertig jaar met succes bespeelt. 'Ik noem hem soms een afwezige vader, maar ik zeg er ook altijd bij dat hij heel liefdevol is geweest.'

"We zijn het niet gewend te poseren", werpt Ans (33) weifelend op wanneer de fotograaf zijn camera bovenhaalt in de oude zaal van de Gentse Minard. Nooit eerder werden vader en kinderen samen geïnterviewd. De aarzeling is van korte duur. Nog geen twee minuten later is het viertal verwickeld in originele poses, waarbij ze speels hun armen, handen en hoofden met elkaar verbinden.

Ook het artistieke werk van de gezinsleden is met elkaar verstrengeld. Louise (34) en Ans richtten in 2011 samen het theatergezelschap Hof van Eede op. De Van den Eedes zijn ook geregeld betrokken bij elkaars producties. Ramses (28) is niet alleen drummer bij de indie-band Teen Creeps en frontman van Hypochristmutreefuzz. Hij maakt ook de muziek voor ACHTER/AF, de jubileumvoorstelling van Cie de KOE die vandaag in première gaat. Vanavond wordt ook het boek KOE DOET BOEK gelanceerd, een werkstuk waaraan Wannes Gyselinck intens bijdroeg. Hij is de partner van Ans en mede-drijvende kracht achter haar gezelschap Hof van Eede.

Dat wil niet zeggen dat ze met elkaar samenvallen. Nog niet zo lang geleden besliste Louise om de kern van Hof Van Eede te verlaten en zich op andere artistieke projecten te concentreren. "Ik ben een fladderaar", zegt Louise. "Ik wil ontdekken hoe andere gezelschappen functioneren en werkte al samen met Jan Decorte. Doordat ik nu fulltime voor drukkerij EPO werk, kan ik na mijn uren bovendien kiezen voor artistieke projecten zonder me zorgen te hoeven maken over geld. Ik kan resoluut gaan voor wat ik mooi en boeiend vind."

"Het is ook zo dat Hof van Eede al enkele jaren niet meer het verhaal is van twee zussen, al blijft dat beeld hardnekkig", zegt Ans. "Sinds 2014 zijn Wannes en ik alsmaar meer de trekkers geworden, inhoudelijk en organisatorisch. Het hele gedoe: dossiers aanvragen, speelplekken zoeken, enzovoort. Ik denk dat dat inderdaad minder in jouw aard ligt, Louise. Al ben ik blij dat je onze teksten nog naleest. Ik kan me ook perfect voorstellen dat we later weer nauwer gaan samenwerken."

Heeft Ans dan minder problemen met de praktische rompslomp die hoort bij het runnen van een eigen gezelschap? "Goh, echt leuk vind ik die dingen niet. Maar ik ben er wel trots op dat we een eigen gezelschap hebben, en op zich vind ik het gezond dat je weet wat er allemaal komt kijken bij het maken van een productie. In het begin deed ik alles zelf. Vandaag ben ik nog steeds verantwoordelijk voor de boekhouding, maar de verkoop besteden we uit en we hebben een zakelijk leider, dus op zich valt het wel mee."

Peter Van den Eede (56) is het enige lid van de KOE dat dertig jaar lang bij het gezelschap bleef. Hij richtte de compagnie samen met Bas Teecken op vanuit pure verontwaardiging over het zielloze theater dat op dat moment onder meer in de stadstheaters te zien was. Als twee beeldenstormers zochten ze passioneel naar de kern van wat kunst kan betekenen. Die drive is er nog steeds, ook al veranderde de constellatie van het gezelschap in de loop van de jaren. Behalve uit Van den Eede bestaat de kern intussen uit Natali Broods en Willem de Wolf. "Natali is er twintig jaar bij, Willem tien. We zijn hechte, evenwaardige partners die elkaar inspireren en alert houden", vertelt hij.

"De beginperiode met Bas was natuurlijk ook prachtig. Ik vind het mooi dat wat we toen deden vandaag nog steeds deel uitmaakt van de identiteit van ons gezelschap. Net als toen zijn we op zoek naar de schoonheid die schuilt in het kapotmaken van theater, naar de eerlijkheid die dan ontstaat."

Ans en Louise, jullie maken er geen geheim van helemaal mee te zijn met de visie van jullie vader. Toch hadden jullie het er aanvankelijk moeilijk mee dat jullie als 'dochters van' gezien werden.

Ans: "Bij onze eerste voorstelling zeiden Louise en ik voortdurend tegen elkaar: 'Dat is te veel de KOE, dat kunnen we niet doen.' Om vervolgens bij een productie uit te komen die wel wat weg had van het werk van de KOE. (lacht) Bij Hof van Eede kiezen we er net als bij de KOE voor teksten vanaf nul te construeren, en in te zetten op complexiteit zonder bepaalde thema's expliciet te benoemen. Maar tegelijkertijd zijn we anders. We komen sneller terecht bij personages en een narratief, terwijl papa veel meer in het onderzoek gaat staan. We hebben tegelijkertijd minder angst voor lyriek en politiek, merk ik."

Ramses, hoewel je in een andere branche zit, merk jij ook raakvlakken op met het werk van je vader.

Ramses: "Ik herinner me dat ik het ooit met papa had over de groove, en toen bleken de principes ervan ook toepasbaar op theater. Iedereen heeft zijn eigen timing. Vanaf het moment dat je dat accepteert, kan er magie ontstaan."

Peter: "Dat vond ik zo verhelderend. Je kunt ritme niet imiteren. Het is iets hoogst persoonlijks dat getrokken wordt uit je eigen DNA, en dat geldt dus zowel voor muzikanten als voor spelers."

Ramses: "Sommige mensen zijn technisch niet onderlegd, maar doordat ze aanvaardbaar klungelen, wil je toch naar hen luisteren. Niet honderd procent in tune zingen kan soms de beste manier zijn om emotie over te brengen."

Peter: "Zo werkt het dus evenzeer op het podium. Het komt erop neer je techniciteit op het juiste moment te laten varen. Zo ontstaat een impliciete vorm van virtuositeit die nog veel meer begoochelt dan wat we normaal gezien onder virtuositeit verstaan."

Ans: "Ramses is een virtueuze frontman. Het is heerlijk om hem te zien optreden met Hypo. Hij is zo vrij op het podium, en weet het publiek heel gedurfd te teasen."

Ramses: "Ik denk daar niet over na. Soms doe ik iets en denk ik: 'Dat was een gekke beweging.' En dan doe ik het nog eens. (lacht)"

Op je achttiende leek je eerder voorbestemd voor het theater dan voor de muziek.

Ramses: "Dat klopt. Ik ben pas op mijn veertiende beginnen te drummen, wat vrij laat is om nog te kiezen voor een carrière in de muziek. Maar toen ik deelnam aan het ingangsexamen van de toneelopleiding in Gent, besepte ik dat ik eigenlijk enkel het werk van mijn vader kende. De andere dingen die ik zag, vond ik maar niks. Daarom heb ik voor muziek gekozen."

Ans: "Zo grappig dat je dat zegt! Ik maakte precies hetzelfde mee. Je zou kunnen denken dat ik een voorsprong had ten aanzien van mijn mede-studenten omdat ik de theaterwereld al kende, maar niets was minder waar. Mijn klasgenoten hadden vaak een veel groter referentiekader dan ik. Ik vond het soms echt verwarrend om werk te zien dat ik niet goed vond of niet kon plaatsen. Maar dat heeft me ook gestimuleerd om mijn eigen verhaal te ontwikkelen."

In oude interviews met Ans en Louise staat weleens te lezen dat ze het jammer vinden dat hun vader tijdens hun jeugd zo afwezig was. De echte, diepgaande connectie kwam er pas toen ze volwassenen waren en zelf kunstenaar werden. Het gezin-Van den Eede was dan ook niet conventioneel. Peter was 22 toen Louise geboren werd. Zijn vrouw - die lange tijd de zakelijke werking van de KOE behartigde - is tien jaar ouder. "Ik zat nog op het conservatorium toen onze dochters geboren werden, en we hadden op voorhand afgesproken dat ik op kot zou gaan", vertelt hij. "Ik kwam op vrijdagavond thuis en vertrok maandagochtend opnieuw."

Ramses: "Ik ben op dat vlak minder 'gecomplexeerd' dan mijn zussen. Ik ben het verwende nakomertje. Ik herinner me vooral dat ik overal mee naartoe ging en met mijn ouders in de foyer zat. Ik bouwde kampen onder de tribunes. Ik heb ooit een hele voorstelling in de Domzaal van de Vooruit doodstil onder de tribune vanuit mijn kamp gevolgd. Papa was ook aanwezig bij elke wedstrijd toen ik voetbalde, al zal dat vast soms met een lichte kater geweest zijn. (hilariteit)"

Je zegt dat je veel van jezelf herkent in je vader.

Ramses: "Net als hij ben ik soms afwezig op de momenten dat ik fysiek wel aanwezig ben."

Ans: "Ik heb ook een aantal eigenschappen van hem die ik vroeger niet leuk vond."

Ramses: "Maar ik val hem niet lastig als hij in zichzelf gekeerd is."

Ans: "Wij vallen hem toch niet lastig?"

Peter: "Bon, ik ga even naar de wc, geloof ik. (hilariteit)"

Ramses: "Ik ben vooral opgevoed tussen mijn moeder en mijn zussen. Maar als papa er moest zijn, dan was hij er. Hij was de vaderfiguur die de moederlijke moeder voorzag van wat tegengewicht. Voor mij gold dat er dingen waren die ik eerder tegen papa durfde te zeggen dan tegen mama. Denk maar aan mijn eerste jointje dat ik op Pukkelpop rookte."

Peter: "Je had zo'n grappige manier om dat aan te brengen. Dan vroeg je me hoe oud ik was toen ik mijn eerste joint rookte. Omdat je toen zestien was, heb ik het je gemakkelijk gemaakt en meteen 'zestien' geantwoord. (grijnst) Ik heb me nooit zorgen gemaakt over drugsgebruik bij jullie. Het heeft geen zin om als ouder je kop in het zand te steken en te doen alsof het niet bestaat. Door het te verbieden maak je het bovendien alleen maar aantrekkelijker."

Ans: "Voor alle duidelijkheid: ik noem hem soms een afwezige vader, maar ik zeg er ook altijd bij dat hij heel liefdevol is geweest. Maar als iemand er elke dag is, is het makkelijker om het te hebben over de dingen die moeilijk zijn dan wanneer je elkaar maar af en toe ziet. Dan wil je vooral genieten van dat moment. Dat heeft ons toch wel wat parten gespeeld."

De kinderen-Van den Eede kregen een redelijk vrije opvoeding.

Peter: "We vonden dat iedereen recht heeft op geheimen en een intiem leven, maar wilden tegelijkertijd niet op een lelijke manier belogen worden. We wilden enigszins weten waar jullie mee bezig waren, maar wisten ook dat jullie de ruimte moesten krijgen om stommiten te begaan."

Ans: "Net omdat we zo veel vrijheid kregen, hadden we een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Ik kreeg geen uur waarop ik thuis moest zijn van een feestje, maar lette er wel mee op dat al mijn vrienden veilig thuis raakten."

Ramses: "Ik had een klasgenootje dat nogal ontspoorde. Plotseling mocht hij mij niet meer zien van zijn ouders. Omdat ik zo veel mocht, dachten ze dat ik een slechte invloed was, maar niets was minder waar. (lacht)"

Louise, jij ondervindt soms ook wat nadelen van al die vrijheid die je genoten hebt.

Louise: "Goh, het is zeker zo dat ik moeilijkheden heb om grenzen te stellen voor mezelf. Ik kan soms te liederlijk worden en me ergens helemaal in verliezen. Dan zie ik pas achteraf dat ik mezelf te veel heb weggecijferd."

Peter: "Die passionele kant heeft jullie moeder ook. Tijd en ruimte lijken soms te verdwijnen bij haar. Ze kan zich volledig smijten voor een project. De mensen die met je werken, zijn daardoor wel gezegend met een ongelooflijk toegewijde collega."

ACHTER/AF tot 11 mei in de Minard, Gent, daarna op tournee. Dekoe.be

NACHTEN. Ballet de la Nuit (tekst Louise Van den Eede), 24/5, Toneelhuis, Antwerpen. Toneelhuis.be

The Big Drop-Out, op 27 september in De Grote Post, Oostende. Daarna op tournee. hofvaneede.be

CISKA HOET

Copyright © 2019 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden